

"Bursa İli Karacabey İlçesinde Sanayi Tipi Domates Yetiştiriciliğinde Üretim Maliyetleri ve Pazarlama Sorunları"

Bahattin ÇETİN*

ÖZET

Bu araştırmada, 1987-1988 üretim döneminde tesadüfi örnekleme yöntemi ile belirlenen 46 tarım işletmesinden elde edilen verilerden hareketle, Bursa ili Karacabey ilçesinde yoğun bir şekilde üretimi yapılan sanayi tipi domatesin birim maliyetinin hesaplanması yanısıra, bir ölçüde üretilen ürünün pazarlanması aşamasında ortaya çıkan problemlerin ele alınması amaçlanmıştır.

İşletmeler ortalaması değerleri itibariyle bir dekar sanayi tipi domates yetiştiriciliğinde 95,33 saat insan işgücü, 2,24 saat makine çekigücü kullanıldığı tespit edilmiştir. Sarfedilen toplam insan işgücü içinde en büyük payı % 77,46'lık değeri ile hasat işlemi almakta onu % 15,52'lik payı ile bakım işlemlerine harcanan işgücü izlemektedir. Makina çekigücü içerisinde ise % 57,14'lük nispetiyle toprak işleme faaliyetleri en büyük payı almaktadır.

İncelenen işletmelerde işletmeler ortalaması değerlerine göre dekar başına 176.746 TL. üretim masrafı yapıldığı, 4938 kg ürün elde edildiği ve 1 kg sanayi tipi domates maliyetinin 35,79 TL. olduğu hesaplanmıştır. Üretim masrafları içerisinde en önemli yeri % 33,88'lik payı ile insan işgücü masrafları almakta, onu % 30,55'lik payı ile tarla kirası masrafları takip etmektedir.

Alıcı kuruluşların yaptıkları sözleşmeye uymamaları nedeniyle 1987-1988 döneminde, çiftçi eline geçen fiyalar, taahhüt edilen fiyatlara % 83'ü kadar ol-

* Yard. Doç. Dr.; U.Ü. Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü.

muştur. Bu dönemde üretici kâr marjı ise yaklaşık 6 TL/kg ile ürün fiyatının % 14,34'ü düzeyinde kalmıştır.

SUMMARY

"Production Costs and Marketing Problems in Tomatoes Growing and Industry in the Karacabey District of Bursa Province"

The main aims of study were to determine the production costs, marketing structure and problems of tomatoes produced for industry in the Karacabey District of Bursa Province, based on the data collected from 46 sample farms in 1988.

It was determined that 95,33 h. man power and 2,24 h. machine power were used as an average of all farms.

The production costs and production amount per deceres were calculated as 176.746 TL/da and 4938 kg/da an average of all farms. According to this figures production cost per kg. tomatoes was to determined as 35,79 TL for the period of 1987-1988. Labor costs had the biggest share in the production cost with 33,88 %.

In the period of 1987 - 1988, the price level recieved by the farmers has reached to only 83 % level of the contract-price because of the processors are omitting their promises under the written contract. Average profit margin per kg. was about 6 TL as 14,34 % of the market price in the same period.

GİRİŞ

Domates ülkemizde toprak ve iklim koşullarının uygun olması nedeniyle buğday, şekerpancarı ve arpadan sonra tarımı en fazla yapılan ürün durumundadır (Anonymous, 1986). Öte yandan dünya domates ekim alanları ve üretimi içinde de ülkemiz önemli bir yer teşkil etmekte olup, 1987 yılı değerlerine göre 2.619.000 Ha. olan dünya domates ekim alanı içerisinde % 5,12, 61.363.000 ton olan dünya domates üretim miktarı içerisinde ise % 8,15 nispetinde pay almaktadır. Dünya domates üretimi içinde ülkemiz ilk beş üretici ülke arasında bulunmakta ve 5 milyon ton'luk üretimi ile A.B.D.'leri, S. Birliği, Çin ve İtalya gibi büyük domates üreticisi ülkeleri izlemektedir (Anonymous, 1987). Bu verilerden de anlaşılacağı gibi, Türkiye domates üretimi bakımından dünyanın önde gelen ülkeleri arasında olup, gerek iç ve gerekse dış talebinde ortaya çıkan yeni gelişmeler nedeniyle ülkemiz yönünden ürünün önemini daha uzun yıllar muhafaza edeceği anlaşılmaktadır.

Ülkemiz domates üretiminin yaklaşık dörtte biri Marmara bölgesinde elde edilmekte ve büyük bir ölçüde domates işleme tesislerince değerlendirilmektedir. Bu bakımdan Marmara Bölgesi, domatesin önemli ölçüde taze olarak tüketildiği Akdeniz ve Ege bölgelerinden farklı bir üretim alanı özelliğine sahip gözükmektedir.

Sanayi tipi domates üretimi ve yanısıra domates işleme tesislerinin yoğunluğu bakımından da ülkemizin en önemli bölgesi olan Marmara bölgesinde il ola-

rak ilk sırayı Bursa almakta olup, ilin tek başına bölge domates üretimindeki payı % 80,50'dir. Öte yandan araştırma alanı olarak ele alınan Bursa ili Karacabey ilçesi ise, il domates üretiminin % 41,85'ini gerçekleştirmektedir (Anonymos, 1988a).

Bu çalışmada, Bursa ili Karacabey ilçesinde sözleşmeli sanayi tipi domates yetiştiriciliği yapan tarım işletmelerinde, fiziki girdi kullanım değerlerinden hareketle birim ürün maliyet hesabının yapılması amaçlanmıştır; ayrıca, üretici açısından ortaya çıkabilen ürünün yetiştiriciliği ve pazarlanması ile ilgili teknik ve ekonomik problemler ele alınarak, bunların çözümüne yönelik önerilerin getirilmesine de çalışılmıştır.

MATERYAL VE METOD

Araştırmanın materyalini incelenen işletmelerden anket yolu ile toplanan bilgiler oluşturmakta olup, bu bilgilere ilave olarak çeşitli çalışmalarla ortaya konulan bulgular ile istatistiki verilerden de yararlanılmıştır.

Bu çalışmada araştırma alanı olarak belirlenen Bursa ili Karacabey ilçesinde, bünyesinde sanayi tipi domates yetiştiriciliğine yer veren tarım işletmeleri ele alınarak ilçeyi doğal, ekonomik ve tarım tekniği yönlerinden temsil edebilecek beş köyden 46 tarım işletmesi yetiştirdikleri sanayi tipi domates ekim alanları dikkate alınarak tesadüfi örnekleme metoduyla belirlenmiştir. Her işletmenin sahip olduğu domates ekim alanı 3-32 dekar arasında değişme gösterirken, ortalama genişlik 11,4 dekar olarak saptanmıştır.

Çalışma, 1987-1988 üretim dönemini kapsamakta ve bir dekar sanayi tipi domates yetiştiriciliği için gereksinim duyulan insan işgücü, makina çekigücü ve materyalin miktar ve değerleri yanısıra, yetiştiricilikte uygulanan işlem çeşidi ve sayısı, işlem tarihi, üretimde kullanılan ekipmanın cinsi gibi bilgilerin tespit edilmesinden hareketle sonuçta 1 kg. ürünün maliyetini belirlemeyi amaçlamaktadır.

Araştırma, üretici şartlarında gerçekleştirildiğinden parasal kıymetlendirmeler yörede geçerli fiyatları yansıtmakta olup, birim maliyetlerin hesabında tarla maliyeti esas alınmış, yükleme-indirme ve nakliye masrafları ise işletmeler arası birim maliyetlere ilişkin mukayeselerin gerçekliğini bozmamak amacıyla dikkate alınmamıştır. Çalışma ile, maliyet hesabının yanısıra domates işleme tesisleri ve üreticiler arasında yetiştirme öncesi yapılan sözleşmede tespit edilen ürün fiatı ile çiftçi eline gerçek olarak intikal edebilen ürün fiyatlarının düzeyi de bir ölçüde irdelenmeye çalışılmıştır.

ARAŞTIRMA SONUÇLARI VE TARTIŞMA

Araştırma bulgularına göre ortalama değerler itibariyle bir dekar sanayi tipi domates üretiminde 95,33 saat insan işgücü, 2,24 saat makina çekigücü kullanıldığı tespit edilmiştir. Üretimle ilgili çeşitli işlem gruplarının toplam insan işgücü ile makina çekigücü içinde aldıkları değerler tablo 1'de verilmiştir.

Tablo: 1
Sanayi Tipi Domates Üretim Masrafları ve Maliyet Hesabı

Üretim İşlemleri ve Sayısı	İşlem Tarihi	Sarfedilen İşgücü ve Çekigücü				Masraflar Topl. (TL)	Üretim İşleminde Kullanılan Ekipman
		İnsan		Makina			
		Saat	Ücret(TL)	Saat	Ücret(TL)		
TOPRAK İŞLEME							
1. Sürüm (1)	Eylül-Ekim	0,42	—	0,42	2800.—	2800.—	2'li-3'lü pulluk
2. Sürüm (1)	Şubat-Mart	0,35	—	0,35	2250.—	2250.—	3'lü pulluk
3. Sürüm (1)	Mart-Nisan	0,19	—	0,19	1150.—	1150.—	Kültür-Kazayağı
4. Sürüm (2)	Nisan	0,32	—	0,32	1250.—	1250.—	Diskaro-Tirmik
EKİM	Nisan	5,40	2950.—	—	—	2950.—	Elle
BAKIM							
Gübreleme (2)	Nisan-Haziran	0,44	250.—	0,13	750.—	750.—	Elle ve güb. dağıt.
İlaçlama (2)	Mayıs-Haziran	0,56	300.—	0,28	1000.—	1000.—	Sırt Pulverizatör
Sulama (5)	Nisan-Eylül	5,75	5475.—	—	—	5475.—	Elle
Seyreltme ve Yeniden Dikim (1)	Nisan	7,50	4750.—	—	—	4750.—	Elle
Ara Sürüm	Mayıs-Temmuz	0,55	—	0,55	1500.—	1500.—	Kültür-Kazayağı
HASAT (3)	Ağustos-Eylül	73,85	46157.—	—	—	46157.—	Elle
MATERYAL							
Fide					2200 Adet/da	3200.—	
Gübre					N: 46 kg/da	4876.—	
					Kompoze: 32 kg/da	4320.—	
Su Bedeli						9500.—	
İlaç					160 gr/da	1360.—	
TOPLAM		95,33		2,24		93.288.—	
Tarla Kirası						54000.—	
Masraflar Toplamı						147288.—	
Genel İda. Cid. (% 3)						4419.—	
Faiz Masrafı (% 17)						25039.—	
Masraflar Genel Toplamı						176746.—	
Dekara Verim (kg)						4938.—	
1 kg ürün maliyeti						35,79	

Yine ortalama değerlere göre sarfedilen toplam insan işgücü içinde en büyük payı % 77,46'lık değeri ile hasat işlemi almakta, onu % 15,52'lik payı ile bakım işlemlerine harcanan işgücü izlemektedir (Tablo: 1). Gerçekten de araştırma alanında mekanizasyon düzeyi oldukça gelişmiş durumda bulunması na rağmen hasat, bakım ve ekim gibi işlem gruplarında tarımsal mekanizasyon hemen hiç uygulanamamakta ve bu nedenle sözkonusu işlemler için ilgili dönemlerde önemli ölçüde insan işgücü talebi oluşmaktadır (Tekeli ve Ergün 1983, Sermenli 1985, etin 1987, Anonymous 1988e). Bölgede sözü edilen işlem grupları için belirli düzeylerde mekanizasyona gidilmesi ile verimde artışlar sağlanabileceği ve birim maliyetlerde düşüşler elde edilebileceği söylenebilir.

Diğer yandan, sarfedilen toplam çekigücü içerisinde % 57,14'lk nispetiyle toprak işleme faaliyetleri en büyük payı almakta olup bir dekar sanayi tipi domates yetiştiriciliği için 2,24 saat makine ekigcne gereksinim duyulmaktadır (Tablo: 1).

Araştırma kapsamına alınan işletmelerde inceleme konusu ürüne ait yan ürün bulunmadığından toplam üretim masrafları, elde edilen ürün miktarına bölünmek suretiyle 1 kg. sanayi tipi domatesin maliyeti hesaplanmıştır. İşletmeler ortalaması değerlerine göre birim ürün maliyeti 35,79 TL/kg olarak bulunmuştur.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, üretim masrafları unsurlarının işletmeler ortalaması değerlerine göre toplam üretim masrafları içerisinde aldıkları paylar aşağıda özetlenmiştir (Tablo: 2).

Tablo: 2
Masraf Unsurlarının Toplam retim Masrafları
İçerisindeki Payları

Masraf Unsurları	Toplam retim Masrafları İçerisindeki Payları (%)
Tarla Kirası	30,55
Makina cretleri	5,75
İnsan İşgücü cretleri	33,88
Materyal Masrafları	13,16
M. Faizi ve Genel İda. Giderleri	16,66
TOPLAM	100,00

Tablodan izlenebileceği gibi sanayi tipi domates yetiştiriciliğinde toplam üretim masrafları içerisinde en önemli yeri insan işgücü için yapılan masraflar oluşturmakta, onu tarla kirası masrafları takip etmektedir. Bir diğer önemli masraf grubunu oluşturan materyal masrafları içerisinde ise sulama masrafları % 40,84'lk nispetiyle en büyük payı almakta, onu % 39,54'lk nispetiyle gübre masrafları izlemektedir (Tablo: 1). Bulunan sonuçlar daha önce yapılmış çalışmalarla da paralellik göstermektedir (Yalçın 1980, Aksoy 1986, etin 1987,

Anonymous 1988e). Materyal masraflarından özellikle fide ve ilaç girdilerini üreticilere, sözleşmeli tarım yapan domates işleme tesisleri ücret karşılığında temin etmektedirler.

Çiftçi eline geçen sanayi tipi domates fiyatları ise işletmelerden alınan bilgilere göre sözkonusu üretim dönemi ve bir önceki üretim döneminde olmak üzere işletmeler ortalamasında sırasıyla 25,16 TL/kg ve 41,78 TL/kg olarak tespit edilmiştir. Diğer yandan bir önceki dönem olan 1987 yılı için aynı esaslardan hareketle fakat masraf unsurları değerlerinin yine bir önceki döneme ait kıymetler olmasına dikkat edilmesi suretiyle hesaplanan maliyet ise 23,04 TL/kg olarak bulunmuştur. Böylece, üreticinin 1987-1988 üretim döneminde birim ürün başına 5,99 TL'lik bir kâr marjı elde ettiği, bundan önceki üretim döneminde ise, birim başına 2,12 TL'lik bir kârı olduğu anlaşılmaktadır. İşletmelerde sözkonusu düşük kâr oranlarının ortaya çıkması özellikle üretim dönemi başında ürün işleme tesislerince alımlarda uygulanacağı duyurulan ürün fiyatlarının düşük teşekkül etmesinden kaynaklanmaktadır. Çiftçilerden anket yoluyla alınan bilgilere göre, sözkonusu üretim dönemlerinde ürün alım fiyatları sırasıyla 35 TL/kg ve 50 TL/kg olarak belirtildiği halde, sözkonusu bu fiyatlar tavan fiyatlar olarak kalmakta ve ürün alımlarının büyük bir kısmı daha düşük fiyatlardan yapılmaktadır. Nitekim araştırmanın yapıldığı dönemlerde ürünü işleyen tesislerce verileceği önceden duyurulan fiyatların üretim dönemleri itibariyle sırasıyla ancak % 72'si ile % 83'ünün üreticinin eline geçebildiği anlaşılmaktadır. Üretici, yetiştirme dönemi başında verileceği duyurulan fiyatları elde etme imkanına ulaşamadığı için çoğu zaman üretimden istediği sonucu alamamaktadır.

Ancak belirtilen bu olumsuzluğa rağmen, araştırma alanında sanayi tipi domates ekim alanları ile üretiminin arttığı belirtilmektedir (Anonymous, 1988c). Bu gelişmeyi araştırma alanında özellikle son yıllarda yoğunlaşan domates işleme tesisleri ile büyük ölçüde izah etmek mümkündür. Ayrıca, üreticinin arazisi ve aile işgücünü yörede yetiştirebilen diğer ürünlere nazaran daha iyi değerlendirmesi de sözkonusu ürünün yetiştiriciliğini teşvik etmektedir. Öte yandan araştırma alanı ve çevresinin, sanayi tipi domates üretimine teknik ve ekonomik şartlar bakımından uygun olması da bir diğer önemli etken olarak ifade edilebilir.

Gerçekten de, araştırma alanının toprak ve iklim özellikleri ürünün yetiştirilmesine son derece elverişli olup, üreticilerin yetiştiricilikle ilgili bilgi ve teknoloji seviyesi ile mekanizasyon ve girdileri kullanma düzeyinin oldukça yüksek olduğu söylenebilir. Bu nedenlerle araştırma alanında, bir taraftan ürün işleme tesislerinin ülke içinden ve ülke dışından gelen istekleri karşılama amacıyla ortaya çıkardığı büyük talep, diğer taraftan ürünün yetiştiriciliğinde ortaya konulan hızlı gelişmeler ve özellikle birim alandan elde edilebilen ürün miktarında sağlanan artışlar yöreye önemli bir sanayi tipi domates üretim alanı ve buna bağlı olarak domates ürünleri üreten yer olma özelliğini kazandırmıştır. Sözkonusu gelişmelerin, ürünün yörede yetiştirilebilen diğer ürünlere nazaran, birim alandan elde edilen ürünün fazlalığı ve buna bağlı olarak rekabet gücünün yük-

seklği sebebiyle ekim alanları bakımından daha da genişleyeceği araştırma yöresindeki teknik elemanlarca ifade edilmektedir. Fakat, yine teknik elemanlarca, sözkonusu ürünün yukarıda sözü edilen gelişmeler nedeniyle genellikle her yıl aynı toprakta yetiştirilmesi sonucunda ürünle ilgili hastalıkların hızla yayılma eğilimi içinde bulunduğuna da dikkat çekilmektedir.

Üretiminin büyük bir kısmı özellikle son yıllarda dış pazarlarda önemli bir yer tutmaya başlayan ve son dört-beş yıldır, yaklaşık 50-60 milyon dolar düzeyinde ihracat hacmi bulan sanayi tipi domates ürünleri üretimimiz ile buna bağlı olarak ihracatımızın sahip olduğumuz ekolojik avantajlar nedeniyle arttırılması mümkün görülmektedir. Ancak bunun sağlanabilmesi için herşeyden önce kaliteli üretim ile iyi bir üretim ve pazarlama organizasyonuna ihtiyaç vardır. Üretim ile ilgili organizasyon mutlaka bir üretim planı ile ilişkilendirme suretiyle yapılmalı ve üretimin kontrol altında sürdürülmesi için düzenlemelere gidilmelidir.

Sanayi tipi domates üretiminde, genellikle sözleşmeli üretim şekli yaygın olup sözleşme şartları yetiştirme dönemi öncesi, işleme tesisleri tarafından çiftçilere bildirilmekte ve anlaşma, ekim alanı veya üretim miktarı esas alınarak üreticiden fabrikaya direkt satış şeklinde yapılmaktadır. Bu durumda tüketici ürün işleme tesislerinin belirlediği ön şartlara üretici örgütünün bulunmaması dolayısıyla büyük ölçüde uyma durumunda kalmakta, sonuçta toplu pazarlık gücünden yoksun olarak tek başına sözleşme yapma zorunda kalan üretici birçok olumsuzluklarla yüzyüze gelmektedir.

Diğer yandan, dünya domates üretimi ve işleme sanayiinde önde gelen ülkelerden olan ülkemizin, AT'ya üyeliğinin gündemde olduğu bu dönemde, sanayi tipi domates üretimi ile ürünü işleyen sanayisinin topluluk ülkeleriyle uyum sağlayacak şekilde geliştirilmesinin önemi ortadadır. Nitekim, AT ülkelerince özellikle tercih edilmesine rağmen, salçamıza kontenjan uygulanmış buna karşılık domates püresi kontenjanı verilmiştir (Anonymous, 1988d). Bu durumda ülkemizin domates ürünlerinde çeşitliliğe gitmesi yararına olacaktır. Domatesin üretilmesi, pazarlanması ve işlenmesi konularında üretici, sanayici ve devlet kuruluşlarına büyük görevler düşmektedir. Bu bakımdan alınması gerekli önlemleri şu şekilde özetlemek mümkündür:

- Öncelikle domates işleme sanayiinin hammaddesini oluşturan domatesin üretiminde büyük ölçüde tek taraflı olarak yapılan sözleşmeler yerine, üretici örgütleri (Kooperatifler, Ziraat Odaları vb.) ile sanayiciler arasında yapılacak görüşmeler sonucunda sözleşme şartları ortaya konulmalı, üretim planlı ve kontrollü olarak yapılmalıdır.

- Çiftçilere domates işleme tesislerince verilen karşılıklı girdi uygulaması, bu konu ile ilgili olarak ortaya çıkabilecek birçok problemi büyük ölçüde bertaraf edebilmekte ise de, üretim dönemi sonunda girdiler karşılığında alınan faizlerin yüksek olması üreticiyi zor durumlarda bırakmaktadır. Bu nedenle faiz uygulaması ya tamamen kaldırılmalı veya makul bir düzeyde tutulmalıdır.

- Ürün bedellerinin üreticilere zamanında ödenmesi konusunda domates işleme tesislerinin duyarlı davranması gerekir. Ürün bedellerinin zamanında ödenemediği hallerde cezalı faiz uygulamasına gidilmesi şartı, üretici örgütler ve sanayiciler arasındaki görüşmelerde sözleşmeye eklenmelidir.

- Sanayi tipi domates tarımı yapılan yörelerde çiftçilerin başlıca geçim kaynağı haline gelen domates üretiminin; işleme tesisleri tarafından kurulan teknik organizasyonlarca kontrol edildiği, teknik bilgilendirme yapıldığı memnuniyetle gözlenmiştir. Ancak her işleme tesisinin kendi başına yapmaya çalıştığı sözkonusu organizasyonları, konu ile ilgili kuruluşlarla işbirliği içine girerek beraberce gerçekleştirmeleri çok daha pratik ve yararlı sonuçlar ortaya çıkarabilir.

KAYNAKLAR

- AKSOY, G. 1986: Aşağı Gediz Havzasında Çeltik ve Domatesin Üretim Girdileri ve Maliyetleri, Köy Hizm. Menemen Araş. Enst. Md. Yay. No: 134, s. 41.
- ANONYMOUS, 1986: Tarımsal Yapı ve Üretim 1986, DİE Y. No: 1275, s. 319.
- ANONYMOUS, 1987: FAO Production Yearbook 1987 Rome, FAO Yayın No: 82, s. 351.
- ANONYMOUS, 1988a: Bursa İli Tarım İl Müdürlüğü Dosyaları.
- ANONYMOUS, 1988b: Tarım ve Orman Bakanlığı Gıda Kontrol ve Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Dosyaları, Bursa.
- ANONYMOUS, 1988c: T.C. Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığı, Bursa İli Karacabey İlçe Tarım Müdürlüğü Dosyaları ve Yapılan Görüşmeler.
- ANONYMOUS, 1988d: Türk Tarımının Avrupa Topluluklarına Entegrasyonu Semineri, İKV Yayın No: 54, İzmir, s. 132.
- ANONYMOUS, 1988e: Türkiye'de Üretilen Tarım Ürünlerinin Üretim Girdileri ve Maliyetleri Rehberi, Köy Hizmetleri Gn. Md. Y. No: 58, Ankara, s. 178.
- ÇETİN, G. 1987: Karacabey Tarım İşletmelerinde Soğan ve Domates Yetiştiriciliğinde Fiziki Girdiler ve Maliyetlerin Tespiti Üzerine Bir Araştırma (Basılmamış Y. Lisans Tezi), Ankara, s. 51.
- İPEK, S. 1986: Domates Salçası Dış Pazar Araştırması, İGEME Yay. No: 99, Ankara, s. 79.
- SERMENLİ, T. 1985: Bursa, Balıkesir ve Çanakkale İllerindeki Sanayi Domatesi Yetiştiriciliğinin Bugünkü Durumu, Sorunları ve Öneriler (Basılmamış Y. Lisans Tezi), Bursa, s. 76.
- TEKELİ, S. ve ERGÜN, N. 1983: Girdi Fiyatlarının Bitkisel Üretim Düzeyi ve Bileşimi Üzerine Etkileri, MPM Yay. No: 290, Ankara, s. 173.
- YALÇIN, M. 1980: Orta Sakarya Havzasında Üretilen Ürünlerin Üretim Girdileri ve Maliyetleri, Eskişehir Bölge Topraksu Araşt. Ens. Yay. No: 157, Eskişehir.